

Aan: Mevrouw Zuhul Demir, Vlaams minister
van Justitie en Handhaving, Omgeving,
Energie en Toerisme
De heer Bart Somers, Vlaams minister van
Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken,
Inburgering en Gelijke Kansen

Brussel, 29 juni 2023

Betreft: Reactie op de conceptnota toegankelijkheid

Geachte ministers,

“In 2050 kan iedereen in Vlaanderen woonzeker en betaalbaar wonen in een aangepaste en kwaliteitsvolle woning en woonomgeving. De woningmarkt is inclusief. Er is gelijke toegang en een voldoende en flexibel aanbod.” Die ambitie stelde de Vlaamse regering in 2018 in het Woonbeleidsplan Vlaanderen voorop om de kwaliteit en duurzaamheid van het woningpatrimonium te verbeteren. En ook in de beleidsnota wonen 2019-2024 staat het streven naar een meer inclusief woonaanbod als doelstelling ingeschreven.

Die ambitie is ook nodig. De komende 10 jaar neemt het aantal 80-plussers met zo’n 30 percent toe. En ook personen met een handicap botsen vandaag nog steeds op heel wat drempels voor inclusie. Beiden willen zo zelfstandig mogelijk in het leven staan. Het woonpatrimonium dat vandaag tot stand komt, zal bepalend zijn voor hun zelfstandigheid, levenskwaliteit en ondersteuningsnoden. Ook hun deelname aan de samenleving hangt hiervan af.

Toch blijft het **aanbod aangepaste woningen in Vlaanderen vandaag heel beperkt**. We missen bovenal een structureel en ambitieus beleid dat Vlaanderen op weg zet naar een meer aangepast en inclusief woonaanbod. Daar waar ons omringende landen normen en streefcijfers invoeren voor de toegankelijkheid en aanpasbaarheid van nieuwbouwwoningen en meergezinswoningen, blijft Vlaanderen achter. Preventief inzetten op de **aanpasbaarheid van een woning** laat nochtans toe om achteraf ingrijpende **aanpassingswerken en hoge (publieke) uitgaven aan aanpassingspremies en hulpmiddelen in huis te vermijden**.

Vanuit die invalshoek zien NOOZO - Vlaamse Adviesraad Handicap en de Vlaamse Ouderenraad kansen in de beoogde nieuwe regelgeving rond toegankelijkheid in Vlaanderen. De herziening van de stedenbouwkundige verordening biedt het geknipte instrument om aanpasbaar bouwen op de kaart te zetten.

Vandaag worstelt die verordening met een aantal strategische pijnpunten. Zo blijft het toepassingsgebied beperkt tot de gemeenschappelijke delen van meergezinswoningen. Met andere woorden: er is enkel de verplichting om de inkom toegankelijk te maken, zonder oog voor toegankelijkheidsbarrières in de woonunit zelf. Bovendien gelden bepaalde normen pas wanneer de meergezinswoning uit meer dan 6 woonunits bestaat. In de praktijk merken we dat tal van bouwprojecten bewust onder die grens blijven, en zo de toegankelijkheidsregelgeving vermijden. Dit helpt de inclusiviteit van het woonaanbod in Vlaanderen niet vooruit.

Kwalitatieve en **toegankelijke huisvesting is een mensenrecht**. Door in te zetten op toegankelijkheid van verschillende woonvormen komen we tegemoet aan noden van ouderen op vlak van levensloopbestendig wonen, personen met een handicap en gezinnen met kinderen met een beperking.

NOOZO en de Vlaamse Ouderenraad pleiten voor **toegankelijkheidsnormen voor het ontwerp en de realisatie van nieuwbouwwoningen en de grondige renovatie van meergezinswoningen**. We vertrekken daarbij vanuit de principes van universeel ontwerp en aanpasbaar bouwen/meegroeiwonen.

Daarbij vragen we om:

- de regels over toegankelijkheid van de gemeenschappelijke delen bij meergezinswoningen te vereenvoudigen en veralgemenen. Zorg bij gebouwen met meerdere verdiepingen voor een lift die toegang geeft tot de woongelegenheden. Bij renovatieprojecten waar een rolstoeltoegankelijke lift echt geen haalbare kaart blijkt, kunnen de voorziene afwegingskaders uit de conceptnota toegankelijkheid een oplossing bieden.
- toegankelijkheidsnormen vast te leggen voor het ontwerp en de realisatie van woningen met een onbekende eindgebruiker.
- bij de nieuwbouw of grondige renovatie van meergezinswoningen een minimumpercentage aangepaste of aanpasbare woningen vast te leggen.
- en bij nieuwbouwprojecten vereisten vast te leggen zodat bezoekbare woningen de norm worden in Vlaanderen.

De actualisatie van de stedenbouwkundige verordening toegankelijkheid biedt een strategische opportuniteit om nog in deze legislatuur de nodige kaders en aanknopingspunten voor een ambitieuzer woonbeleid op maat van personen met een beperking en ouderen met ondersteuningsnoden te voorzien.

Vanuit NOOZO en de Vlaamse Ouderenraad vragen we de Vlaamse Regering uitdrukkelijk om die kans te grijpen, en zo mee gestalte te geven aan de ambities in het Woonbeleidsplan Vlaanderen.

Namens beide organisaties zijn we daarover uiteraard graag bereid tot verder overleg.

Met vriendelijke groeten,

Nils Vandenweghe
Directeur Vlaamse Ouderenraad

Audrey Muschter
Voorzitter NOOZO